

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Hiranje goveje živine

se opaža prav mnogokrat, zlasti v spomladnih dneh. Posebno krav, katere delajo, mleko dajo, so noseče, se rada prime ta bolehavost. V začetku te bolezni se opaža splošna onemoglost, utrujenost in telesna suhota.; pozneje se pridružijo tudi bolečine, okornost v udih, omahovanje pri hoji in nekako pokanje v kostnih sklepkih. Pri najmanjši nezgodi se jim zlomi kaka kost v rebrih, ledju ali kje drugje. Živalim se več ne poljubi jesti, vležejo se in ako se jim kmalu ne pomaga, poginejo polagoma. Odkod ta medlost goveje živine? Na mnogih krajih se po zimi zaradi pomanjkanja krme poklada živini le pičla in slaba hrana, zato jej jamejo kosti bolehati. To hiranje pa povzroče tudi neke hrane, ki imajo preveč soli v sebi in kosti razjedajo. Najprej se ta bolezen spozna po tem, da žival dobi suh, tršast vrat; to je znamenje, da je bolezen tudi že v hrbišču. Zlasti

oni kraji, kjer so travniki kisli in mahoviti, so posebno nevarni živini, da zboli. Bolezen se ozdravi s primerno hrano. Tako hirajoči živini se sme pokladati krompir ali repa le v mali meri, bolj pa debelo zmleto žito ali stročji sadeži. Pred vsem pa so potrebni suhi in zračni hlevi in suha stelja. Ta bolezen traja dolgo časa, ako pa je že zastarana, se ne dá več pregnati. Zlasti se kaže spomladi in se opazi na tem, da živina skuša les, kamenje ali zid lizati. Kakor hitro se to opazi, treba je takoj iskati pomoči.

Navod, kako si more vsak napraviti doma pristno „Katr.-Knajpovo sladno kavo.“

Katrajnerjeva-Knajpova sladna kava se napravlja iz navadnega ječmena. Večji pisker napolnimo do dveh tretjin z ječmenom, ki smo ga poprej v čisti vodi oprali. Potem ga zalijemo do polovice z mlačno vodo, dobro premešamo in denemo na tak kraj, kjer je vedno toplo. Ječmen

PODLISTEK.

Kralj, beračica in bogataš.

Bilo je l. 1865. Gospe na Dunaju so nabile za rimskega papeža tako zvani Petrov novčič, in sicer pri glavnih vratih cerkve sv. Stefana osebno. Velika množica se je gnetla k imenitnim beračicam. Cekini s krajcarji dunajskih uboščekov so se družili s srebrnjaki manjših posestnikov na krožnikih, katere so držale gospe v svojih rokah.

Neki dunajski bogataš je mislil, sedaj-le je prilika, da pokažem svoje neverno mišljenje. Približal se je gospej, ki mu moli krožnik, skuša kolikor le mogoče jo ljubeznjivo pogledati, vzame pred vsemi velik papirnat denar, razvije ga mogočno a počasno in — poklonivši se gospej, stopi k ubogi prosjakinji, ki je beračila pri cerkvenih vratih ter jej poda bankovec, glasno govoreč: „Vzemi, ljuba moja, to je za-te. Raje dam ubožcem, kakor pa papežu in njegovim kardinalom; njim ni treba mojega denarja, da bi se vozili v pozlačenih kočijah.“ Beračica vzame nekako osra-

močena bankovec, vstane, gre k prosečej gospej, ki je bila vse videla in slišala, ter položi bankovec na krožnik, rekoč: „Za Petrov novčič.“

Bogataš brž sprevidi, kako se je osmešil, zato se brzo izgubi jeze peneč se, da je svoj denar tako slabo obrnil. Pa tudi beračica je bila kar zmešana radi tega, kar je bila storila, bežala je tudi, da se izogne očem pričujočih, ki so jej hvalo dajali.

Ko je reč zvedel grof Chambord (Šambor), je bil ganjen do solzâ. Brž je ukazal grofu de Monti, naj gre k siromakinji, da jej prinese 1000 frankov s prisrčnim čestitanjem Samborovim. „Nikdar nisem imel tako prijetnega naročila“, tako je pripovedoval pozneje grof de Monti; po duhu je bila ta uboga žena pač podobna grofu Samboru. Čudila se je, da je kralj tako velikodušen, zakaj jo hvali radi take malenkosti, ki se ume samo po sebi. Zdelo se jej je, da bi se bila udeležila trdosrčnosti bogataševe, ako bi bila bankovec obdržala, ne da bi kaj posebnega mislila, je hotela popraviti krivico, katero je drzni bogataš storil gospej, ki je prosila za papeža.

začne kmalu kliti, in kadar so kali okoli pol centimetra dolge, stresemo ječmen v suho ponev in po kruhovi peki v peči posušimo. Posušeni ječmen se praži, kakor navadna bobova kava, in da se lepo sveti, posipljemo ga, ko je oprazen, s sladkorjem, dobro premešamo in dokler je še gorak, shranimo na suhem. Na tak način napravljeni ječmen je pristna Knajpova kava, ki ima v sebi redilne snovi, nasproti pa bobova kava samo droži. Posebno matere bi ne smele dajati svojim otrokom druge kave kakor tako narejeno, in s tem bi precej denarja na leto prihranile. Prihrani se pri kilo 50 kr. Ako hočeš, da ima kava duh (aroma) po pravi kavi, primešaj eno tretjino bobove kave.

Res nespametno bi bilo, dajati 50 kr. za en kilo Knajpove kave, ko si vsak zamore doma zastonj napraviti enako dobro, da celo še boljše kavo, krone pa, ki se na tak način prihranijo, obrnejo naj se za druge potrebne reči pri gospodarstvu.

Pisatelj teh vrstic, ki je bral omenjeni navod v nekem češkem gospodarskem listu, svetoval je nekterim, naj si napravijo na tak način doma kave, in res, vsi so se pohvalili, češ, da je izvrstna pijača in zdrava, boljše kakor iz navadne kave in skorej zastonj. Kdor bere, naj poskusi!

V državnem zboru

so stavili slovenski poslanci več jako umestnih predlogov v korist našemu narodu. Poslanec Klun je predlagal, naj se ustanovi na graškem vseučilišču slovenska stolica dotlej, dokler ne dobé Slo-

Nikdar bi ne bila sprejela take miloščine. Se nekako branila se je v svojeji priprostosti sprejeti kraljevi dar, češ, da ne gre, da bi se taka reč plačevala. Toda radi velike revščine, v katerej je živela, se je dala vendar-le preprositi, da je hvaležno pridržala knežev dar.

Par dni pozneje je bil grof Sambor pri nekeji večernej veselici, pri kateri sta bila tudi dva jako velika gospoda. Govorilo se je kakor povsod, tako tudi tu o dogodku, katerega smo ravno kar pripovedovali. Ona dva gospoda sta si dovolila nekaj slabih dovtipov, češ, kako kraljevo plačilo je prejela radi svoje nesebičnosti.

Grof je to slišal, obrnil se k njima ter dejal res kraljevo resno: „Pomilujem Vaji, gospoda, da tako slabo umeta, kako plemenito je ravnala siromašna žena. Jaz čestim in spoštujem ubogo beračico bolj, nego ko bi bila visoka gospa, in ko bi bil kralj, bi ji še drugače kraljevo pokazal svoje spoštovanje.“ Rekši, je zapustil dvorano.

Upamo, da ta ukor ni bil brez uspeha pri onih dveh imenitnih gospodih.

venci svojega vseučilišča. Obširno je utemeljeval ta svoj predlog; med drugim je omenjal, da imajo že vsi drugi avstrijski narodi svoje stolice na tem ali onem vseučilišču, le Slovenci doslej niso še nič dosegli v tem pogledu, razven stolico za slovensko jezikoslovje v Gradcu. In vendar ustanovno pismo graškega vseučilišča jasno priča, da je ustanovljeno za razne avstrijske narode in ne za Nemce. Slovenska stolica je potrebna toliko bolj, ker se sedaj med Slovenci navadno v slovenskem jeziku uraduje, poučuje, obravnava itd.

Naučni minister baron Gauč je odgovoril na ta predlog, da se že yršé pogajanja za ustanovitev te stolice, in se mora poiskati še zmožen mož, ki bo slovenski predaval.

Poslanec Klun je govoril tudi o žalostnih in neznosnih šolskih razmerah na Koroškem. Povedal je, kako silno nasprotuje poučevanju v slovenskem jeziku in koliko celó nemški učitelji trpé po svojih predstojnikih. Tirjal je slovenskih šol za slovenske otroke v Trstu, primerno šolsko poslopje v Gorici, ker je dosedanje popolnoma nerabno in nezdravo. Za Istro je zahteval več slovenskih, oziroma hrvaških šol.

Poslanec Pfeifer je predlagal in utemeljeval resolucijo, naj bi se na vseučiliščih vršile skušnje vsakega polleta ali vsaj vsako leto sproti, in naj bi se dijaške ustanove izplačevale vsak mesec, ne pa v daljših obrokih. S tem bi bilo ustrezno dijakom in njih starišem, ker skušnja uči, da vseučiliščniki svoje skušnje le preradi lahkomišno odlagajo in včasih celo popolno opusté ter tako zgrešé svoj namen sebi v veliko škodo.

Poslanec Ferjančič je s tovariši stavil predlog, naj bi se vse sodne vloge reševale v tistem jeziku, v katerem so se vložile. Toda za ta predlog ni bilo mogoče pridobiti niti jednega mladočeskega podpisa. S tem so Mladočehi pokazali, da jim ni veliko mar za narodni napredek Jugoslovanov; zato je tudi nespametno, da se naši liberalci toliko za nje ogrevajo. Umevamo pa to prijateljsko zvezo lahko, ker našim kakor unim je narodni krik le pesek v oči, glavna skrb pa lastni žep.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Na Dunaju so se koncem preteklega in začetkom tekočega meseca vršile nove volitve v mestni zbor. Zvršile so se zopet sijajno za anti-semitsko ali krščansko-socijalno stranko. Izmed 50.000 volilcev tretjega nazreda se jih je volitev udeležilo 42.000. Krščansko-socijalnih volilcev je bilo 33.556, liberalcev 9074, socijalnih demokratov pa nad 1000. Vseh 46 odbornikov tega razreda pripada zopet k isti stranki kakor pri zadnji

volitvi, le da je njih stranka sedaj še nekoliko bolj sijajno zmagala, liberalna pa še bolj pogorela. V drugem razredu, v katerem volijo največ uradniki, je izvoljenih 32 antisemitov in 14 liberalcev; tako razmerje je bilo tudi zadnjič. V prvem razredu pa je izvoljenih 18 antisemitov in 28 liberalcev. Vsega vkupe je sedaj izvoljenih v dunajski mestni zbor 96 krščansko-socijalnih mož in le 42 liberalcev. Dunaj je zopet sijajno pokazal, da nikakor ne mara več nositi židovsko-liberalnega jarma in delati tlako židovski mōri. Čeprav so židje in drugi liberalci kar sipali denar med volilce, da bi jih zá-se pridobili, vendar vse vkupe ni nič pomagalo. Krščanski socijalisti so sedaj 4 odbornike celo več pridobili nego zadnjič, liberalci pa jih zgubili. Te volitve so hud udarec za Badenija, ki se hoče še vedno opirati le na židovsko-liberalno stranko. Po veliki noči se novoizvoljeni odborniki snidejo k volitvi župana. Bodo-li zopet izvolili Luegerja ali koga drugega, ni še znano. Naj bo dunajsko mesto vzgled vsem drugim mestom, kako se treba vojskovati zoper liberalizem, naj se le-ta skriva pod to ali drugo krinko.

Na Ogerskem se vršé velikanske priprave na tisočletnico mažarske naselitve v teh krajih. A smolo imajo, ker uprav v teh časih prihajajo na dan vsakovrstna poneverjenja in goljufije. Strašno preglavico delajo Mažarjem tudi civilne matrike, katere so napravile že toliko hrupa in požrle ogromno denarja, kar bi se vse lahko prihranilo. Med ljudstvom vlada velika nevolja, ker se mu nakladajo vedno večje in prav nepotrebne sitnosti. Od vlade nastavljeni voditelji civilnih matrik se kar tolpoma odpovedujejo tej službi, ker spoznavaajo, da pri najboljši volji ne morejo ustrezati vsem zahtevam. Kakšna zmeda vlada v tem oziru, priča to, da so celo že nekaj goved vpisali med otroke v civilne matrike. Ni čuda, da se je minister zelo nevoljno izrazil o njih vodstvu.

Kaj je novega po širokem svetu?

Lahi so bili 1. marca v Abesiniji silno tepeni. Soanci so vso njih vojsko deloma pobili, deloma vzeli, le malo jih je zdravih ušlo. Padlo jih je okoli 5000, drugi pravijo celo, da 10.000, par tisoč pa jih je vjetih. Zgubili so tudi 53 kanonov. S tem so se Lahi osramotili in osmešili pred celim svetom, in njih vlada zgubila ves ugled, kolikor ga je sploh še imela. Čemu neki so šli nepokoj delat v Afriko? Gnala jih je doli samo ošabnost in vladohlepnost, da bi si po vzgledu drugih držav na tuji zemlji kaj prisvojili. A kaj hočejo reveži, ko niti doma ne znajo prav nič gospodariti. Doslej je ta vojska stala že 50 milijonov lir, sedaj pa zahtevajo še celih 150 milijonov lir. Kje jih bodo vzeli, ko je dežela do skrajnosti že izžeta. Papežu

tudi ne morejo nič več vzeti, ker so mu že vse pobrali. Tisoče vojakov so že poslali kot žrtve v šoansko vojsko, celo duhovnike so med vojake vtaknili, a vse to nič ne pomaga. Sedaj se ljudstvo očitno upira, da bi se še nadalje pošiljali vojaki v nenasitljivo afriško žrelo. Na Siciliji, v Neapolju, Milanu in drugod je že prišlo do izgredov. Vsled tolikega poraza laške vojske je odstopil ministerski predsednik, zloglasni Crispi, da se je s tem odtegnil vsaki odgovornosti pred zbornico. Držal se je ministerskega stola kakor klôp kože. Ljudstvo se bo vsaj nekoliko oddahnilo; lahko se tolaži, da v vsej hudi nesreči je vendar to sreča, da se je ta neznosna in neizprosna mōra odvalila. Zatiral je namreč ljudstvo kakor kak trinog, duševne in gmotne in telesne moči podložnikov je napenjal do skrajnosti, pospeševal je sprijenost na vse načine, branil in zagovarjal je vsemogoče goljufe in druge hudodelnike, ker je sam do dna izprijen. Tisoče je pahnil v nesrečo, zaprl v ječe, ali jih žrtvoval v Afriki. V vseh svojih dejanjih je kazal peklensko sovraštvo do papeža in razširjal na vso moč brezverstvo in nenravnost. V stiski je zlorabil vselej božje ime, da se je s tem hinavsko rešil iz zagate. Kaj veli dolžnost, kaj vest, mu je bilo neznano, in po tem načelu je zatiral cerkev, kjer jo je mogel. Ko so mu poslanci v zbornici očitali celo vrsto hudobij, je vse to utajil in brez sramu naprej vodil vlado. Najbolj žalostno pa je to, da mu vse vkupe ni prav nič škodovalo. — Vse kaže tako, da je laško zemljo doletela usoda zgubljenega sina. Bog tepe in pokori deželo, ki se je tako nehyaležno pregrešila nad svojimi največjimi dobrotniki, rimskimi papeži. Napuh je Italijo po krivici združil, napuh jo bo pa spet raztrgal. Kakor se kaže, moral bo laški kralj kmalu priznati papežu v imenu svojega krivičnega očeta Viktorja Emanuela: „Oče, grešil sem zoper nebo in zoper tebe . . .“

Ruski car bo meseca maja v Moskvi slovesno kronan. Vrše se velikanske priprave. Kronanja se bo udeležil tudi papežev zastopnik z ruskimi katoliškimi škofi, ki so k slavnosti povabljeni. Le žal, da se v Rusiji še vedno ponavlja strastno preganjanje katoličanov, katerih mnogi po nedolžnem kot mučenci za svojo vero zdihujejo v ječah ali pa v prognanstvu v daljni Sibiriji. Car bi se najlepše oslavil, ko bi povodom svojega kronanja naredil konec vsem tem krivicam. Pravijo, da on sam ima najblažje namene, a njegovi dyorjani in svetovalci ga napačno poučujejo o razmerah. Kdaj bo v tem velikanskem cesarstvu zmagala prava krščanska sloboda in prosveta?

Angleži bifejo zopet hud boj z Irci, katere želé vkovati zopet v stare verige. Čeprav imajo že ogromno vojsko, vendar bodo vojne moči na morju še pomnožili.

V Belgiji je odstopil ministerski predsednik de Burlet, izvrsten državnik. Liberalci mu niso dali pokoja, ker je vpeljal nov versko-šolski zakon in s tem dal cerkvi tisto oblast, katera jej gre po pravici, da more uspešno vzgojeyati mladino. — Pod vodstvom belgijskih škofov so se po celem kraljestvu sestavili odbori, ki po navodilu papeževem delujejo vsi za praktično izvršitev krščansko-socialnega programa. To bi bilo tudi pri nas zelo koristno.

Francoski predsednik republike je hodil te dni okoli po deželi. Nekaj posebnega je to, da so ga na raznih krajih framasoni kot odposlanci tega društva pozdravljali kot sobrata. In vendar je framasonstvo po sedanjih francoskih postavah še vedno prepovedano. Kako žalostni so taki pojavi!

Piše se nam:

Iz Novega mesta 11. marca. — Zadnjo nedeljo 8. t. m. je napravila po prizadevanju nekaterih naših gospej čitalnica predstavo v korist novomeški dijaški kuhinji. Obnesla se je predstava v vseh točkah prav dobro, gledé na dobri namen pa zoper pričakovanje ugodno.

Prva točka je bila tamburanje. V dveh komadih so gospodje tamburaši pokazali, koliko se dá doseči v primeroma kratkem času, ako se kakove reči poprimemo z ljubeznijo in vstrajnostjo. Občna pohvala, ki jim je donela, je bila gotovo zaslužena.

V igri „Berite Novice“ sta se res odlikovali igralci kakor tudi gg. igralca, da jim moramo le čestitati. Ni čudno, da je bilo mnogoštevilno občinstvo tako zadovoljno. Kedo pa tudi ne bi ploskal gospici P., ki je igrala tako preprosto, natorno, g. R. ki je res pokazal, da bolje ne bi bilo mogoče starega uradnika iz stare šole in gospé Sch. skrbne tetke?

Po igri je bila tombola. Ne vem, so li vlekli prelepi in mnogoštevilni dobitki, ali plemeniti namen — podpirati dijake — najbrž oboje, da se je vdeležilo tombole toliko občinstva? Da, iskali in iskali smo prostorov, nosili mize ter stole od vseh strani, pa je še moralo oditi nekaj ljudi, ker niso imeli kamo dati kart.

Da je bil vspeh — dohodek — jako ugoden, je po tem umljivo samo po sebi. Bil je res mnogo večji, nego bi se bilo moglo pričakovati. Novomeščani so pokazali, da niso nebrižni za uboge dijake. Vso hvalo zaslužijo v tem! Dijaški kuhinji bode pa lepi dohodek tudi prišel kaj prav; kajti 47 mladih ljudi nasiti opoldne 11 pa zvečer ni igrača.

Iz Žužemberka. — Zadnje dni letošnjega predpusta je bila naša velika fara zopet tako srečna, da je obhajala ponavljanje sv. misijona, katerega so vodili ljubljanski lazaristi č. gg. U. Nežmah, V. Krivec in J. Navinšek. Naša velika cerkev je bila med vsakim govorom polna do zadnjega kotička, ker ljudje so prihajali v obilnem številu tudi iz sosednjih far. Spovedovalo je skoro vse dni po 12 ali 13 spovednikov, ki so imeli vsi premnogo opraviti, ker okoli vseh so se ljudje silno drenali. Kakor smo vsi z veseljem pričakovali teh srečnih dni, tako smo še z mnogo večjim veseljem govore poslušali. Marsikatera grenka solza kesanja se je pretočila. Bog daj, da bi se le v

sklepih, katere smo tukaj storili, ohranili za vselej. Obhajanih je bilo čez 4000 ljudi. Zadnje dni so se sv. misijona udeležili zlasti sosednji farani. Bog obilno poplačaj našemu ljubemu gospodu dekanu to dobroto, katero so nam zopet naredili, in nam jih še dolgo ohrani zdrave in krepke. Nam pa daj moč, da se bomo vredne skazovali za vse dušne in telesne milosti, katere nam neprestano delé!

Iz Adlešič. — Dné 22. februvarja došel je k nam potovalni učitelj gospod Gombač. Prenočil je dvakrat v grajščini „Freithurn“, kjer ga je ondodni logar g. Rauch jako prijazno sprejel in pogostil.

V nedeljo 23. februvarja ob 9. uri je pričel v šolski sobi predavati in po službi božji je zopet nadaljeval do 1/21. ure. Po obedu, h kateremu ga je naš, za kmetijstvo vneti gosp. župnik povabil, odpotoval je gosp. učitelj na Preloko, od koder se je že pozno zvečer vrnil.

Gosp. učitelj je govoril zelo umljivo in poslušalce k delu spodbujal, a tudi z živimi besedami naslikal bēdo in nemarnost, katero je tukaj videl. Povedal je odkritosrčno, da ako se že letos ne poprimejo dela, bodo popolnega propada sami krivi in da jim potem ni več za pomagati. Obljubil je marljivim podporo in brezobrestno posojilo, katerega se pa naši kmetje nič kaj ne veselé, kajti g. učitelj je omenil, da se posojilo vknjiži.

Da se kmetje za nove nasade zanimajo, je razvidno iz tega, ker je bila prostorna šolska soba prenatlačena, ker so posebno mladi gospodarji jako pazljivo poslušali in gledali, ko jim je g. učitelj dejansko kazal, kako se cepi na podlago ameriških trt. Na šolskem vrtu je bilo kakih 2000 ključev ameriških trt, za katere se prej še nihče zmenil ni, a zdaj so se kar spopadli za nje in oddalo bi se jih bilo še desetkrat toliko, ko bi bili na razpolago. Bog blagoslovi pričeto delo! in Ti, sv. Urban, skrbno čuvaj nad našimi mladimi nasadi, da jih zopet kaka nezgoda ne zadene!

Vi pa, dragi kmetovalci, kadar Vam zopet obrodi trta, spravite v denar vinsko kaplico in obrnite novce, katere pri nas tako pogrešamo, v domačo potrebo, — drugače bi bilo pametnejši, krompir in druge poljske pridelke saditi, kajti živež je potreben, — „pit“ pa se dobi o največji suši v bližnji — Kolpi.

Iz Loke pri Črnomlju, dné 27. februvarja. — Kdor je čital v „Narodu“ od 20. febr. 1896, dopis „Z Dolenjskega“, ta vidi, kako grdo napada dopisnik celo občino Loko in tudi posamezne osebe. Vsaj skrival naj bi se ne dopisnik; če je resničen, naj se podpiše s polnim imenom, da ga bomo poznali. Sploh mu pa svetujemo, naj se peča bolj s svojimi stvarmi. Sedaj pa k stvari.

Kar se tiče agitacije gospoda kaplana J. Pristov-a, moramo reči, da tega posla se ne drži nobeden bolj, kakor gospod dopisnik sam in njegovi pristaši. Gospod Bohte, bivši župan v Loki, ni bil nikoli občanom po volji. Dopisnik pravi, da je gosp. Bohte-ta napadlo več kmetov na trgu v Črnomlju; to je grda laž. Bežati mu ni bilo sila nikoli pred nami, ker mi nismo tako surovi, kakor nas sodi g. Bohte sam po sebi. Tudi nismo še tako daleč prišli, da bi si dali od koga plačati liter vina zato, da bi volili proti svojemu prepričanju; mi volimo po svojem prepričanju. Da pa g. Bohte ni ravno tako izobražen, kaže to, kako surovo se obnaša proti onim, koji niso njegovi pristaši.

Jaz Matija Jože Skubic sem imel bika, kterega je občina rabila za plemo. Bik je bil do časa volitev v državni zbor dobro rejen in v popolnoma dobrem stanu. Ko pa je prišel čas imenovanih volitev, in ko sem hotel voliti jaz po svojem prepričanju, bil je cel mestni odbor proti meni. Očitale so mi je, da zanemarjam bika in da ne bo ostal pri meni.

Bika so mi dali odrejati mestni očetje, pa žalostno to imenovanje, saj ne morejo reči, da so domačini, saj so večinoma tujci, pa vendar jih kot take spoštujemo, četudi oni nas zametajo. Jaz Matija Jože Skubic izpričal sem pod prisego, da nisem dobil nobene odškodnine za vzetega bika, niti vinarja ne, še manj pa 100 goldinarjev od gosp. kaplana, kakor ga sumniči dopisnik. Imenovani gospod ni nikoli agitiral proti temu, da bi se sprejel gosp. Vesel v Loki za častnega občana. Ker pa je to storil bivši ločki župan po svoji volji brez nas, to nam ni bilo prav. Mi nismo g. Bohteta nikoli javno na trgu napali.

Bilo je 15. aprila 1895. Odborniki in svetovalci zahtevali smo občinski pečat od župana, ker on ni hotel priti v pisarno. Poslal nam je ključce po občinskem slugi, naj si vzamemo pečat; vzeli smo ga, in sicer pravi občinski pečat, ne pa starega, kakor trdi dopisnik. G. kaplan Pristov ni pri naših volitvah ljudstva ščuval in puntal. Kdo da dela razpor med ljudstvom, to je znana stvar. Mi volilci nismo bili nikoli razburjeni proti g. kaplanu Pristovu, ker nimamo zato povoda. Tudi ni bil v Loki napaden g. Pristov. Kako da laže isti dopisnik, razvidno je iz tega, ko pravi, da je omenjeni gospod komaj ušel, pred Čagranom in Zupančičem pri g. Mihi Kolbeznu skozi zadnja vrata, a hiša ima pa samo ena edina vrata. Po končanih volitvah v Loki nismo bili pri g. Fr. Jermanu v krčmi, še manj pa je kdo očital g. Pristovu, češ, da je on kriy, da je bil izid volitev drugačen, nego se je mislilo.

Nadalje pravi dopisnik, da sta našuntala gospoda kaplana na bivšega župana njegove sovaščane in da se ni upal domu. To pa ni res, ker Bohte nima več sovaščanov, kakor enega sosedu samega, ker ste samo dve hiši v vasi. Kar piše „Narod“ pod „S. priča“, ta nima v nas nobenih sovražnikov.

Franc Planinc ni pobiral nobenih podpisov po ločki občini zato, da bi rekli občanje v Loki, da nista g. kaplana goljufiva.

Jaz Jože Mišica in Franc Planinc nisva šla pred obravnavo proti Bohtetu v župnišče, da bi se napila, midva sva šla po svojih opravkih. Dotična priča pa, ko bi mu kdo samo s prstom pomignil, šel bi povsod, samo da bi dobil kozarček vina muhte. Mi sploh želimo, da bi bil enkrat konec tem razporom, Vam, ki delate združbo med nami, Vam svetujemo, da bi bili v bodoče bolj previdni; nas ni treba črniti z lažmi po časnikih. Ta dopis naj Vam bo v svarilo!

Matija Čurk, Franc Kolbezen, Jože Grahek, Jože Mišica, Jože Schweiger, Miha Kolbezen.

Domače vesti.

(Duhovske premembe.) Č. g. I. Pristov, kapelan v Črnomlju, se je zaradi bolehnosti podal v začasni pokoj. Na njegovo mesto je stopil č. g. Ivan Dolinar, doslej kapelan v Šempetru pri Novem mestu.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu februarju 1896 l. je 109 strank vložilo 17.289 gld. 80 kr., 39 strank vzdignilo 6.234 gld. 18 kr.; toraj več vložilo 11.055 gld. 62 kr. 18 po-

sojil se je izplačalo 9.350 gld.; stanje vlog 223.678 gld. 99½ kr.; denarni promet 50.718 gld. 68 kr.

(Učenci kmetijske šole — vojaki.) Državno ministerstvo je dovolilo onim vojakom, ki so obiskovali kako kmetijsko šolo in morajo obdelovati svoje zemljišče ali posestvo starišev, da se jim dovoli stalni odpust že po končanem drugem službenem letu.

† (Umrli) je 11. t. m. po dolgi bolezni Franc Majzelj, posestnik na Dol. Šicah. — V Ločni pri Novem mestu pa je umrl po kratki bolezni 13. t. m. posestnik Martin Kos. Pokojni je bil dober gospodar, ter se vedno briga za napredek v kmetijstvu. — Naj v miru počivata!

(Usmiljeni bratje v Kandiji) delujejo, kakor znano, z največo požrtvovalnostjo v blagor trepečim bolnikom. Kedo bi tajil, da zaslužijo tudi od nas podporo, kolikor je-le utrpimo. To še tembolj, ker se bode bolnišnica v kratkem znatno povečala. Sedaj vsprejme z največo težavo 30 bolnikov; ali ponuja se jih pa vedno več. Kako neprijetno je gospodom bratom, kako britko za bolnika, ako se pripelje do bolnišnice, pa ga ne morejo sprejeti, ker je polna do zadnjega prostora. To se je zgodilo vže nekaterim. Pa v čem je krivda? Krivi so ali bolniki sami, ali pa dotično županstvo. Opomnili smo vže večkrat, naj vsak bolnik (ali županstvo) poprej popraša, je-li prostor ali ne. To se mora zahtevati v korist bolnikom samim. Dalje naj se ne pozabi s seboj prinesiti zaznamek, od kod in kaj je kedo? Koliko je star? Ubogajte vendar, da olajšate težave sebi in drugim.

(Usmiljeni bratje v Kandiji) zahtevajo ostro, naj se vsak bolnik poprej oglasi, je-li prostor v bolnišnici. preden sam pride. Izjema je samo, ako se prigodi kakosna hitra nesreča.

(Kmetijska podružnica v Novem mestu) bode po sklepu zadnje odbore seje dne 5. t. m. najela za obdelovanje podružnične trtnice posebnega opravnika in sicer s tem namenom, da ga bode pošiljala tudi okolu po vinogradih, kjer bode dejansko podučeval vinogradnike, kako je zasajati trte, kako je trte cepiti itd. Podružnica ga bode pošiljala seveda pred vsem v tiste kraje, ki leže v njenem področji, in imajo tudi v teh krajih prednost udje kmetijske podružnice. Ko bi se oglasilo zanj županstvo ali po več gospodarjev, ki imajo skupaj svoje vinograde in kateri so malo imoviti, prepuščala ga bode podružnica brezplačno proti temu, da dobi le potrebno hrano. Če ga pa želijo posamezni in imovitejši gospodarji, plačati morejo podružnici po 80 kr. na dan, njemu pa morajo dajati potrebno hrano.

(Praktične vaje v cepljenji trt) so sedaj vsako nedeljo v kmetijski bralnici in sicer od 9. ure naprej. Kdor se želi priučiti cepljenju ameriskih trt, je dosti prilike na ponudo.

(Gg. obrtni delodajalci in delavci) v občinah Žužemberk, Dvor, Zagradec, Ambrus, Ajdovica in Smuka se s tem vabijo k shodu okrajne bolnišne blagajne, kateri se bode vršil v prostorih hiše gospe Vehovčeve v Žužemberku v soboto dne 21. marca 1896 popoldan ob dveh. V neugodnem vremenu se bode vršil shod naslednjo soboto 28. marca. Na tem shodu se bode poročalo o blagajniškem gibanju in o denarnem stanju leta 1895 in dajalo pouk, kako se je treba o času obolenja zglaševati, kako uplaševati doneske in delavce naznanjati in odznanjati. Vsakdo se na tem shodu lahko v vsakej blagajniške zadevi vpraša, katera mu ni dosti jasna.

(V bolnišnico „Usmiljenih bratov“ v Kandiji) se je meseca svečana sprejele 55 bolnikov, koncem prosinca jih je ostalo v oskrbovanju še 29, skupaj 84. Od teh jih je koncem preteklega meseca ozdravelo 33, zboljšalo se je dvanajstim; neozdravljivi bili so štirje; umrli so trije, in sicer eden za ostarelostjo, dva za jetiko. V oskrbovanju ostalo jih je koncem meseca še 32. Oskrbovalnih dni vseh bolnikov bilo je meseca svečana 914.

(Nezgoda.) V žagi na Peščeniku ponesrečil se je 10. t. m. 25letni delavec Anton Gorišek, doma iz Vrhpolja. Ena dila udarila ga je v trebuh tako hudo, da je bil imenovan delj časa nezavesten in se potem čutil jako slabega. Previden bil je takoj in zapeljan drugi dan v bolnišnico „Usmiljenih bratov“ v Kandiji, kjer je v par urah vsled notranjega izkrvavenja umrl.

(Orehova drevesca) za presajati ima na prodaj deželna šola na Grmu.

(Srebrna ura) z verižico, jednim srebrnjakom in medaljonom je zgubljena v nedeljo 8. marca zvečer na poti od Bršljina do Brunerjeve gostilne v Novem mestu. Kdor jo najde, se prosi, naj jo prinese v hišo št. 79 v Novem mestu, kjer bo dobil primerno darilo.

(V Dobropoljah) bo 15. t. m. ustanovni shod kmetijske zadruge za Dobropolje in okolico. Tamošnja posojilnica je imela to leto že 27.000 gld. prometa.

(Slovenski liberalci — nemškutarji!) Pred kratkim smo sporočili, da so se slovenski liberalci v deželnem zboru zvezali z nemškimi veleposestniki ter složno volili v deželni odbor silnega dr. Tavčarja. Kar smo pisali tedaj, se je že vresničilo. Naši liberalci so si takoj pri prvem koraku deželnega odbora razbili svoje absolutno-narodne zobe. 3. t. m. so deželni odborniki volili dva odposlanca izmed sebe v deželni šolski svet. Naš odbornik Povše je volil Murnika in Detelo, oba liberalna narodnjaka Murnik in Tavčar pa sta poleg Murnika, (ki je sam sebe volil!) volila — dr. Schafferja. Ta dr. Schaffer je nam Slovencem v prav bridkem spominu še iz Dežmanovih časov in se je pri vsaki priložnosti vsa leta kazal strastnega sovražnika slovenske narodnosti v vseh ozirih, zlasti pa v naših šolskih zahtevah. On izvaja kot deželni poslanec tako rekoč politični testament zloglasnega Dežmana, izumitelja še bolj zloglasnih „prokletih grabelj“. In tega moža so naši liberalci, ki vedno brenkajo ob svoj narodni fagot in nas z nemškutarji zmerjajo, poslali na tako važno mesto, kakor je deželni šolski svet! S tem so naši radikalcipomagali kranjskim Nemcem in nemškutarjem popraviti polomljene Dežmanove „grablje“ in jim narediti nove zobove. Kako čudno se res svet suče! Pred leti smo slišali prepevati pesem: „Ha-li, ha-lo, želoda več ne bo!“ Zdaj pa moramo besede zaobrtni in peti: „Ha-lo, ha-li, nam želod spet zori.“ Kdo bi mogel zaupati takim političnim šušmarjem, ki pri vsaki priložnosti pokažejo brez vsake sramožljivosti, da niso le nasprotniki gmotnemu blagoru in napredku kmeta (n. pr. v prisilni legalizaciji, v Bornovi aferi itd.) temveč, da z mirno vestjo in brez sramu žrtvujejo radi poleg vere tudi svojo narodnost, če le njih osebnim koristim tako prav kaže. Zdaj jim je odletel zadnji kosce krinke z obraza.

Smešnice.

(Ribničan pripoveduje): „Večkrat sem stavil v loterijo pa nič zadel. Jezen grem pred tisto kolibo, kjer obešajo numare, zgrabim gorjačo in pre-

cej zadenem vseh pet“. — „Pa ste potlej kaj dobili?“ — „O, dobil bi bil, dobil — pa nisem čakal!“

(Različni nameni.) Prodajalka: „Gospa, kupite mi tole orodjice za preproge iztepavati.“ — „Nimamo preprog, da bi je iztepavali, dobra ženica.“ — „Pa moža, gospa, vendar imate?“

Darovi za kapelico Božjega groba:

Gosp. župnik Poljak v Ajdovici 1 gld.; g. Fran Spiller, pismonoša v Ljubljani 1 gld.; g. Ferlič iz Novega mesta 1 gld.; g. Matija Novak iz Čeških Toplic 50 kr.; g. Ivana Blatnik iz Težke vode 2 gld.

Loterijske številke.

Trst	29. februarja	47	27	30	3	66
Gradec	7. marca	69	5	20	57	47



Podpisana naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužnim sreem, da je Vsegamogočni najino hčerko

BEBICO

po kratki, mučni bolezni v nežni starosti 2½ let danes k sebi poklical.

Prosi se tihega sožaljenja.

Novo mesto, dne 12. marca 1896.

Dr. J. Schegula.
Leopoldina Schegula.

(Mesto vsakega družega naznanila.)

Zahvala.

Slavna čitalnica novomeška je napravila 8. t. m. predstavo v korist dijaške kuhinji, kar je doneslo nepričakovano lepo podporo temu zavodu. Preprijetna dolžnost mi je, da zahvalim najtopleje slavno čitalnico, ki pri vsakej priliki kaže, da jej je pri srcu blagor trpečih. Zlasti pa še izrekam zahvalo onim blagim gospém, ki se niso ustrašile nikacih sitnosti, da so nabrale toliko in tako lepih dobitkov za tombolo; gospodom tamburašem, gospej in gospodični igralki. gospodoma igralcema — in slednjič slavnemu občinstvu sploh, ki je s svojim mnogoštevilnim posetom predstave pokazalo zanimanje in ljubezen do učeče se siromašne naše mladéži. Bog plati tisučero!

Dr. Jos. Marinko.

Kmetijska podružnica v Novem mestu

išče za svojo trtnico

neoženjenega opravnika (trtničarja),

kateremu bode čez poletje obdelovati 1600m² veliko trtnico, razun tega pa tudi praktično podučevati po vinogradih gospodarje v napravi novih vinogradov, v cepljenji trt itd. — Plača znaša 30 gld. na mesec. Za službo se je sposobnim prositeljem takoj zglediti, zadnji čas do 22. t. m. Nastopiti pa je službo dne 1. aprila t. l.

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu.

Naznanilo. (52—3)

Franc Fink, tesarski mojster iz Poljanc, tem potom naznanja, da nikakor dolgov ne plača, kateri bi se brez njegove vednosti storili.

Naznanilo.

Posojilnica v Zatičini, registrovana zadruga z neomejeno zavezo pričela je svoje poslovanje

dné 15 svečana 1896.

Uradni dan je vsaki četrtek od 2.—4. ure popoldne v pisarni v Zatiški grajščini.

Ona vsprejema vloge, jih obrestuje po 4⁰/₀, ter oddaja posojila zadržnikom, in sicer:

- a) proti intabulaciji po 5⁰/₀,
- b) na osobni kredit po 5¹/₂⁰/₀.

V Zatičini, 15 svečna 1896.

Posojilnica v Zatičini, registrovana zadruga z neomejeno zavezo. (57—2)

Zahvala.

Za pomoč in požrtvovalnost, katero je skazoval gospod

Dr. Peter DeFranceschi

moji hčeri, izrekam v svojem in v imenu bivše bolnice najsrčnejšo zahvalo.

Priporočam omenjenega g. zdravnika vsakemu pomoči želečemu bolniku najtopljeje.

(69) Jedert Majzelj.

Št. Jernej, dné 9. marca 1896.

17 let stara deklica,

ki je dobro zvršila šest razredov v Gradcu in je zmožna slovenskega in nemškega jezika, želi priti v prodajalnico. — Več pové iz prijaznosti vredništvo tega lista. (78)

Na prodaj posestvo

na Laknici pri Mokronogu, na prijaznem kraju ob glavni cesti ležeče, za gostilno ali kupčijo pripravno, obsega hišo z vsem gospodarskim poslopjem, veliko njive, travnika in vrtov, katero se vse skup drži, je iz proste roke na prodaj. — Več pové lastnik

Franc Smole

(17—3)

iz Laknic št. 5. pošta Mokronog.

Usnjarija z delalnico in prodajalnico,

ktera je na najlepšem prostoru, s stanovanjem, katero je k vsemu temu dovolj pripravno, se odda v najem. Prostor pripraven je pa tudi za vsacega prodajalca. Več se izvé v Šent Jerneji h. št. 41. (79)

Učenca

kateri je zmožen slovenskega in saj nekoliko nemškega jezika, sprejme v poduk **Anton Rajmer**, trgovec z mešanim blagom v Metliki na Dolenjskem, v svojo prodajalnico. (60—2)

Na prodaj je

v šestem letu star konj z opravo vred, voz (koréta), sani za samca in deset panjev čebel, ker odide gospodar v Ameriko. — Prašati je pri

Stanko Vesel,

(71)

trgovec v Zamostecu pri Sodražici.

Prodaj hišo

v Črnomlju z lepimi vrtni in vodnjakom. — Ponudbe sprejemam vsaki čas.

(74—1)

Anton Jeršinović.



Kathreiner
KNEIPPOVA SLADNA KAVA
je kot

primes k bobovi kavi
edíno zdrava

kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje s imenom:

Kathreiner

Hiša v Črnomlju,

na najlepšem prostoru, nasproti cerkve (nekaj Bajukova) je na prodaj. — Več pové

A. Lackner,

(61—2)

v Črnomlju.

P. T.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjava, da sva v Novem mestu v gospej Brvarjevi hiši otvorila

ново prodajalno

za špecerijsko, železninsko, manufakturno blago in deželne pridelke

pod tvrdko

Küssel & Končan.

Potrudila se bova s posebno dobrim blagom in ceno postreči, ter prosiwa slavno občinstvo iz mesta in okolice za prijazno naklonjenost.

Velespoštovanjem

(70)

Küssel & Končan.

Caigaste hlače po 1 gld. 10 kr. i. t. d.

Jakob Mikolič,

krojaški mojster, zaloga manufakturnega blaga in storjenih oblek v Novem mestu, se priporoča sl. občinstvu, sosebno preč. duhovščini in gg. uradnikom v izdelovanje oblek in uniform, katere vestno po naj-novejšem kroju in nizki ceni izdeluje. Nadalje priporoča svojo bogato zalogo posebno lepega suknja (štofov) in storjenih oblek po prav nizki ceni. Gg. dijakom izdeluje obleke fino ter jim daje popust. 75-1)

Caigaste hlače po 1 gld. 10 kr. i. t. d.

Velika njiva,

za 6 mernikov posetve, ktera se nahaja v obližju mestnega pila, je na prodaj ali pa tudi v najem odati. — Več pové opravništvo „Dol. Novic“.

iz Semiča **JANEZ DRGANČ** štev. 177

daje v najem **ново kovačnico** z vsim novim orodjem in sicer za 6 ali 10 let. Opravila je vedno za tri ljudi dosti.

Išče tudi za svojo prodajalno s špecerijskim blagom in usnjem za to sposobnega mladega človeka ali učenca. (63-1)

Vabilo.

Posojilnica v Črnomlji,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, ima redni občni zbor

25. marcija t. l. ob 3. uri popoldne v posojilnični sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo o stanji in delovanji posojilnice.
2. Predlaga in reši se račun za l. 1895.
3. Volitev načelstva in računskih pregledovalcev.
4. Sklepanje o zgradbi posojiln. hiše.
5. Nasveti.

Društvenike uljudno vabi k obilni udeležbi

(73)

Načelstvo.

Lekarna „pri Angelju“

v

Novem mestu



Simon Sladović-a pl. Sladoević.

Javljam slavnemu p. n. občinstvu, da sem v svoji lekarni uredil veliko zalogo vseh izdelkov iz gumija in gutaperhe, raznih kirurških priprav, kakor: šprice, raznotere obveze, pasi za kile (Bruchband), irrigateuri, aparati za inhalacijo itd. Sploh se dobijo vse v to stroko spadajoče reči, po najnižjih cenah. (77-1)



Strojarija.



Ker sem zaradi starosti nezmožen, svoj obert nadaljevati, dam v najem svojo delavnico z vso pripravo, ki je v dobrem stanu in obstoji z hiše s dvema sobama, pravice v hlevu za konje, svinjaka in drvarnice, sploh z vsega, kar je potrebno za samostojno gospodarstvo. Tudi usnje in kože se lahko prevzame. — Več se izvé pri

Jakob Jeršič-u

(72-1)

v Škocijanu pri Mokronogu.

20.000 reznic „Riparije Portalis“

in nekaj vkoreničenih trt

je dobiti pri Otmar-ju Sever v Kostanjevici.

Cena po dogovoru.

(76)

Na prodaj je zidana hiša z obokano kletjo, vrtom in zidanim svinjakom blizu cerkve na Dol. Straži. Več pove Martin Vidgaj, posestnik na Dolenji Straži št. 52.

Kje je dobro vino?

Kje je dobro vino?

Kje je dobro vino?

Kje je dobro vino?

Pri Jakobu Grčarju, gostilničarju pri gospej Alojziji Seidl v Novem mestu hiš. št. 101., kateri častite goste s zagotovitvijo vabi, da bodo z najboljšim samo pravi dolenjskim vinom in dobro vedno svežo in ceno jedjo postreženi.

Z najuljudnejšim spoštovanjem

(59-2)

Jakob Grčar.

Kje je dobro vino?